

U SPOMEN DR. IVANU JELIĆU (1947.-2008.)

Ivan Jelić rođen je u Bošnjacima 26. prosinca 1947. gdje je završio pučku školu. Gimnaziju je završio u Županji, a na Filozofskom fakultetu u Zagrebu završio je studij povijesti i arheologije. Zaposlio se 16. srpnja 1970. u županjskom muzeju, gdje je radio do ožujka 1981, kada je prešao u Slavonski Brod na mjesto kustosa tadašnjega Muzeja radničkog i narodnooslobodilačkog pokreta za Slavoniju i Baranju. Iz ove ustanove prešao je 1986. u Centar za povijest Slavonije i Baranje. Iz ovoga razdoblja potječe i teška prometna tragedija u kojoj su poginula dva njegova najbolja prijatelja, što je u svojim mislima neprestano nosio. U Centru je ostao do gašenja ove ustanove 1991. Te je godine postao ravnatelj Muzeja Brodskog Posavlja i na toj zahtjevnoj funkciji radio je do 1994., kada su počele pripreme za osnivanje Podružnice za povijest Slavonije, Srijema i Baranje Hrvatskog instituta za povijest. Jedan je od utemeljitelja ove znanstvene ustanove, jedine te vrste u Slavoniji. Tu je radio do svoje prerane smrti. Umro je 10. siječnja 2008. u 19,30 poslije podne.

Iako se više posvetio povijesnoj znanosti, i njoj najviše žrtvovao svoje vrijeme i talente, dr. Jelić se s puno ljubavi posvećivao i muzeologiji. Priredio je oko 20 izložbi, od kojih su mnoge popraćene katalozima s kulturno-povijesnom tematikom. Iz toga razdoblja njegovoga radnoga vijeka svakako mu pripada velika zasluga što je osnovao, uz pomoć donacije Vanje Radauša, galerijski odjel u županjskom muzeju (1972.). S prof. Višnjom Plemić pokrenuo je i bio jedan od urednika glasila županjskog muzeja "Čardak". Prelaskom u Brod, njegovom inicijativom pokreće se Zbornik Muzeja radničkog i narodnooslobodilačkog pokreta, i član je redakcije toga stručno-muzejskoga glasila u kojemu je sudjelovao s važnim i sada, kad su u pitanju teme koje obrađuje, nezaobilaznim priložima. Prelaskom u Centar za povijest Slavonije i Baranje mogao se više posvetiti znanstvenom radu. Rezultat tih intelektualnih napora je i obranjena doktorska dizertacija kod dr. Antuna Bauera pod naslovom "Mreža muzeja novije historije na području Slavonije", na Fakultetu organizacije i informatike u Varaždinu Sveučilišta u Zagrebu. Kao ravnatelj Muzeja Brodskog Posavlja, u teška ratna vremena, bio je angažiran na izgradnji nove zgrade Muzeja, koja je 1994. i dovršena. U vrijeme velikosrpske agresije na Hrvatsku, u kojoj je i Slavonski Brod bio izložen velikim opasnostima, a potom i izravnim svakodnevnim granatiranjima i rušenjima, dr. Jelić je pokazao dalekovidnost muzealca zaštitnika građe ustanove koja mu je bila povjerena: najveći i najvažniji dio muzejskoga fundusa dao je izvesti iz Broda i skloniti u druge gradove u Hrvatskoj.

Uz redovni posao u struci, dr. Jelić je na različite načine djelovao i na promicanju i zaštiti digniteta nacionalnih i kulturno-znanstvenih vrijednosti hrvatskog naroda. Bio je tajnik Matice hrvatske 1971-72., i u to vrijeme orga-

nizirao dolaske i nastupe dr. Franje Tuđmana, kasnijega predsjednika Republike Hrvatske, u županjski i bosanski kraj. To vrijeme “matičara” nad njim je neprestano lebdjelo, obilježavajući ga kao čovjeka sklonog hrvatskom “nacionalizmu”. To ga je pratilo i u vrijeme kada je bio predsjednik Kulturno-umjetničkog društva “Tomislav” u Županji (1978-1981.), a preispitivala se i njegova “podobnost” kao delegata u Republičkom SIZ-u za znanost za tadašnje općine Slavonski Brod, Slavonska Požega i Županja. Čast predsjednika Muzejskog društva Slavonije i Baranje obavljao je 1983-1985. Poslije obnavljanja Matice hrvatske 1990. izabran je za prvoga predsjednika Ogranka MH u Slavonskom Brodu. Bio je i prvi predsjednik Hrvatsko-albanskog društva, te osnivač i prvi predsjednik Atletskoga kluba “Maratonac” u Slavonskom Brodu, kao i član redakcije agencije u osnivanju *Brodski riječ - Brodski pisci*.

Dr Ivan Jelić napisao je tri knjige (*Povijest Crvenog križa u Županji, Povijest zdravstva na području županjske općine, Krvavi bošnjački izbori 22. svibnja 1897.*), a četvrta je bila u pripremi za 2008. (*Demokratske promjene, uvođenje višestranačja i izbori na području Brodsko-posavske županije 1990-1995.*; koautor je mr. sc. Mario Kevo). Uz to napisao je sedamdesetak znanstvenih, stručnih i preglednih članaka te prikaza i recenzija. Uredio je tri knjige, jedan zbornik, a kao član uredništva ili redakcija sudjelovao je u uređivanju još desetak publikacija. Autor je triju feljtona objavljenih u *Večernjem listu*, te više desetaka stručnih i popularno-znanstvenih priloga u lokalnim novinama i radio postajama kao i emisijama HTV-a i Hrvatskog radija posvećenih kulturno-povijesnoj baštini. (Opširniji izvod iz bibliografije dr. Jelića može se naći u časopisu Podružnice *Scrinia slavonica* sv. 6, Slavonski Brod 2006., 27-32).

Pri kraju života teško je trpio. Rečenica u kojoj se oslikava ova plemena duša ostala je posebno u pamćenju autora ovih redaka: “Carissime, neljudski me boli! Ali kako ću vikati, kad ljudi spavaju oko mene, ne mogu ih ja buditi!” U srijedu 9. siječnja, kada mu je podijelio sakrament, vlč. Ivan Šešo je rekao: “Ovo je plemenit čovjek! To otkriva njegovo lice.” Iako nije mogao govoriti, sudjelovao je u molitvi, na razna pitanja potvrđivao je kimanjem gleve ili smiješkom. Sjetih se Marka Aurelija koji veli u *Samome sebi*: “Kad smrt dođe, čovjek je treba dočekati sa smiješkom.” Sutradan nije mogao više ni na takav način komunicirati. Otišao je u 19,30 u nazočnosti kćeri.

Kao ponornice slijevamo se u zemlju. Ali, nešto duboko u nama govori nam da ne može nestati zauvijek onaj za koga je pisano da je stvoren na Sliku Božju. Tu je Sliku Ivan Jelić ugledao sa smiješkom. I otišao nam pripremiti put.